

تسویه حساب سیاسی عربستان در مراسم حج

آنچه از رفتار سعودی ها در زمینه جلوگیری از حضور زائران ایرانی در مراسم حج تمتع امسال برمی آید جز به واقعیت تسویه حساب سیاسی سران عربستان با ایران ختم نمی شود. این در حالی است که سعودی ها هرگونه نگاه سیاسی به برگزاری این فریضه را رد می کنند.

آنچه از رفتار سعودی ها در زمینه جلوگیری از حضور زائران ایرانی در مراسم حج تمتع امسال برمی آید جز به واقعیت تسویه حساب سیاسی سران عربستان با ایران ختم نمی شود. این در حالی است که سعودی ها هرگونه نگاه سیاسی به برگزاری این فریضه را رد می کنند.

از سال گذشته و پس از تعرض به 2 نوجوان ایرانی در فرودگاه جده و شهادت مظلومانه حجاج در فاجعه منا، روابط ایران و عربستان سعودی پرتنش تر از قبل شد. در پی اعدام شیخ «نمر باقر النمر» روحانی برجسته شیعی و شکل گیری اعتراض ها و قطع روابط دیپلماتیک با ایران از سوی عربستان، این روابط پرتنش بحرانی تر شد. حال مقام های سعودی در صددند تا از طریق کشاندن این دعوای سیاسی به موضوع حج تمتع، با کارشکنی و وقت گشی از ورود زائران ایرانی به عربستان جلوگیری کنند.

«علی جنتی» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی چند روز پیش، از رفتار عربستان در رابطه با حضور زائران ایرانی در مراسم حج انتقاد کرد و گفت: برگزاری حج امسال منوط به همراهی مقامات سعودی است اما متأسفانه در چند ماه گذشته دولت عربستان کارشکنی کرده است.

در پی اعدام شیخ نمر در عربستان و شکل گیری اعتراض ها در بیشتر کشورهای اسلامی، عده ای از معترضان خشمگین خودسرانه، در تهران و مشهد به سفارت و کنسولگری عربستان حمله کردند. هر چند این رخداد به صورت رسمی از سوی مقام های ایرانی محکوم و دستور تعقیب قضایی عاملان صادر شد، اما بهانه ای شد تا سعودی ها با تصمیمی عجولانه روابط دیپلماتیک خود را با ایران قطع کنند.

حال عربستان در صدد است با سوء استفاده از این مسایل و سیاسی کاری در موضوع حج و تعلل و اهمال در انجام امور آن، سد راه حضور زائران ایرانی شود.

در طول سه ماه گذشته تلاش های بسیاری از جانب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان حج و زیارت انجام شد تا مسایل، مشکل ها و حاشیه های حج 95 حل و فصل شود و اختلاف ها و تنش های سیاسی به دور از فریضه مقدس حج قرار گیرد. اما هنگامی که قرار شد هیاتی از ایران برای گفت و گو در مورد مسایل حج به عربستان اعزام شود، این فرایند به دلیل تعلل سعودی ها در واگذاری روادید، 2 ماه به طول انجامید و زمان زیادی که می توانست به پیگیری مسایل مربوط به حج اختصاص داده شود با بی توجهی سعودی ها هدر رفت.

سعودی ها با اقدام های تاسف برانگیز خود، بی احترامی را به اوج رساندند و زمانی که پس از مانع تراشی های بسیار، برای «سعید اوحدی» رئیس سازمان حج و زیارت روادید صادر شد تا به عربستان سفر کند، با وجود داشتن پاسپورت سیاسی، از او انگشت نگاری به عمل آمد و وسایل وی مورد تفتیش قرار گرفت.

طنز ماجرا این جا است که از طریق تربیون های پادشاهی سعودی این طور القا می شود که جمهوری اسلامی ایران در صدد سوء استفاده سیاسی از حج و کشاندن اختلاف ها به مقوله مذهبی است. وزارت حج عربستان روز پنجشنبه 23 اردیبهشت ماه طی بیانیه ای اعلام کرد: ایران مسوول تصمیماتش در پیشگاه خدا و درباره حج است. عربستان از حضور حجاج سرتاسر جهان استقبال می کند. البته مراسم باید در چارچوب سیستم و اصولی که عربستان برای امور حج تنظیم کرده است سازماندهی شود. حکام سعودی مدعی اند مانع از حضور زائران در فریضه حج نخواهند شد اما در عمل کارشکنی و تعلل را به حدی رسانده اند که زمان کافی برای انجام هماهنگی های لازم و ثبت نام زائران و صدور روادید برای آن ها امکان پذیر نباشد. تا همین هنگام هم با توجه به زمان برگزاری حج 95 در شهریور ماه، به خط قرمز زمان بندی نزدیک شده ایم.

افزون بر موارد یاد شده، پیش شرط هایی که مقام های سعودی برای حضور زائران ایرانی گذاشته اند، وضعیت پیچیده تری برای اقامه این فریضه الهی ایجاد کرده است. عربستان اعلام کرده است که با توجه به قطع روابط دیپلماتیک بین تهران و ریاض صدور روادید در کشور ثالث صورت پذیرد. همچنین اجازه فرود به هیچ یک از هواپیماهای ایرانی داده نخواهد شد و زائران فقط با ناوگان هوایی سعودی جابه جا خواهند شد. در ادامه، مقام های عربستان به بهانه های بی اساسی مانند ایجاد اختلال در حرکت دیگر حجاج، اجازه برگزاری مراسم دعای کمیل و برائت از مشرکین را به حجاج ایرانی نخواهند داد.

در برابر تمام این کارشکنی ها و بی حرمتی ها شاهد خویشتنداری و سعه صدر مقام های ایرانی هستیم. جمهوری اسلامی ایران از ابتدا یک خواسته مهم داشته و آن موضوع تامین امنیت زائران است؛ خواسته ای که با توجه سوء مدیریت و بی کفایتی مسوولان سعودی برگزاری حج که فاجعه تاسف بار منا را رقم زد، بسیار طبیعی است.

مسوولان حج ایران معتقدند با توجه به اینکه سفارت سوییس در تهران حافظ منافع عربستان در ایران است، فرایند صدور روادید هم باید در داخل ایران و از طریق سفارت سوییس انجام شود.

در تازه ترین موضع گیری، سازمان حج و زیارت با انتشار بیانیه ای در تاریخ 26 اردیبهشت ماه، از دولت عربستان خواست در کوتاه ترین زمان زمینه مناسب را جهت اعزام حجاج فراهم سازد و مانع انجام فریضه حج نشود. در این بیانیه از وزارت حج عربستان خواسته شده نظر صریح وزارت امور خارجه و سازمان هواپیمایی سعودی را در خصوص موارد زیر اعلام کند:

1- صدور روادید حجاج ایرانی

2- انتقال حجاج ایرانی با ناوگان هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران و هواپیمایی سعودی به مانند سال های گذشته.

در پایان باید یادآور شد مسوولان جمهوری اسلامی ایران تا به اینجا از هیچ تلاشی برای حضور زائران ایرانی در حج 95 فرو گذار نکرده اند اما مسوولان سعودی به گونه ای رفتار می کنند که آشکار است تمایلی برای پذیرش زائران ایرانی نزد آن ها وجود ندارد.

حکام سعودی قصد دارند از این فریضه دینی به مانند اهرم فشاری روی ایران و ابزاری برای تسویه حساب ناکامی های خود در صحنه سیاسی استفاده کنند. گویی آن ها در صدد جبران شکست های خود در سوریه و عراق و یمن از راه در اختیار گرفتن همه امور حج و برگزاری سلیقه ای آن هستند تا به گمان خود جمهوری اسلامی ایران را در تنگنا قرار دهند. اما آنچه روشن است این است که ایرانی ها تنها حج عزتمندانه را می خواهند.

**گروه پژوهش و تحلیل خبری